

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenunțarea se face în Săbiu la expediția poștii prin scrisori franțuze, adresate către expediția. Prețulu prenumerării pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

N^{ru} 64. ANULU XIX.

Săbiu, in 12/24 Augustu 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. ieră pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prim. și țări străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Spre știință.

P. T. Dni, cari voru dori a participa la banchetulu iubileului de 25 ani alu archipastoriei Escel. Sele Par. Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu bar. de Siaguna în Ardélu, ce se va ținea Duminică in 22 Augustu 3 Sept. a. c. conformu programei staverite, sa binevoiesca a se insinua la Redacțiunea „Tel. Rom.“ celu multu pana in 18/30 Aug. 1871.

Comitetulu.

Impacari politice.

De unu tempu incóce cetimu in fia-care di despre complanari seu impacari politice.

Asia dis'a Cislaitani'a numera pana acum vre-o patru feluri de aceste. Este impacarea galitiana, impacarea boema, impacarea Tirolului italianu seu a Trientinului și in fine unu telegramu din Leopolea dela 19 Aug. spune si de unu proiectu de impacare intre poloni și ruteni.

Tóte acesté si-au însemnatatea lor, tóte se voru realisa cum-va, dara dupa cum vedemu din depesi'a amintita, contelé Goluschowski, locutiitoriuu țierei, a adusu proiectulu la Vien'a, de siguru, pentru cá sa se faca ceva cu elu. Proiectulu cuprinde urmátorele puncte: Subveniunarea teatrului rutenescu din Leopole, instituirea de cátedre rutenesce la universitatea leopoleana, crearea de gimnasia noué rutenesce in Leopolea și Przemysl, asediarea de invetiatori și funcționari, ce cunoscú ambe limbile țierei mai alesu in cercurile, unde populatiunea e mestecata.

Partea nóstra dá dincóci de Lait'a nu se afla in periodulu pactárilor, cá cei de dincolo. Cautându la interesele cele comune in intielesu mai largu si mai tiemuritu trebuie sa dicemú ca este necesitate sa se faca si la noi dincóci inea multe. Dincolo se misca omienii, pasindu pre calea proceselor u politice, la noi s'a facutu unu inceputu pre calea bunéi invótelii, pre calea infratirii. Óre rezultatele totu acele voru fi? Noi dela probederea nóstra amu asteptá mai multu. Intre procesanti mai totu-de-un'a remánu urmele unui odiu (ure); intro cei ce se impaca odiulu seu ora, are sa se inlocuiesca prin iubire. Si de acestá din urma ni se pare cá lips'a la noi dincóci e cu atátu mai mare, cu cátu elementele mai însemnate si vedu amenintiate altu-cum esistinti'a din tóte partile.

Lucrurile deci sa nu remánu in stadiulu, in care se afla astadi, adéca numai pre lángea festivitáti si toasté si pre lángea negatiuni stereotipe. Aceste nu suntú bune nici pentru copii; cu atátu mai putiendu pentru barbati politici. Pentru cá sa nu remánu lucrurile in stadiulu amintitu trebuie sa ne numerámu lipsele asia precum d. e. le vedemu enumerate la ruteni și apoi sa cautámu sa se in-deplinesca.

Tempulu e supremu; neactivitatea va fi platita cu sume mari din esistinti'a celoru ce o neglegu.

Cu privire la caletóri'a dlui ministru de comerciú Slávy ni se comúnicá, ca cu tóte, ca autoritátele respective nu au datú dimenui de scire ca Escel. Sea va visita și tienuțulu Talmaciului, vre-o 60 románi din Bóiti'a au improvisatu unu banderiu, in fruntea carui a fostu dlú notariu Neamtliu, carele intro cuventare acomodata a spusu dlui min. multe dureri de a le románilor. Credemu ca in privinți'a acest'a

ni se va scrie ce-va. Pana un'a alta eata estragemu din „Hem. Ztg.“ cu privire la „petrecerea ministrului in Săbiu“ urmátorele:

Dnulu ministru, I. de Slávy, petrecu in si scaunulu Săbiulu 2 díle, adéca de Joi pana Sămbata, in care di si continuá caletóri'a spre Al-b'a-Julia.

De resortulu acestui dnú ministru se tienu: Posta, telegrafulu, afacerile montane, institutete industriale și agronomice, institutete de creditu, — de amanete, de bursa etó., oficiolatele de contumatiá, statistic'a etc.

Colegulu seu, ministrulu de comunicatiune, se ingrigesc de: Cladiri pre apa si pre uscatu, drumuri, lucrári publice etc.

Caletóri'a oficiosa de fatia a dlui ministru e menita cu deosebire oficiolatele de contumatiá. Acompaniatu este dlú ministru in caletóri'a sea de profesorele de vitanaria la universitatea din Pest'a, Dr. Zlamal, care cu deosebire a facutu inaltulu regimu atentu la midulócete contr'a bólei de vite *) si aci face si caus'a principale a visitatiunei oficiolatele de contumatiá. Ce suntú asia dara oficiolatele de contumatiá? midulócete de comunicatiune — de siguru nu, ci la tóta intemplantia impedeaminte de comunicatiune. Pana de curendu se credeau de unu scutu necesariu contr'a bolnavirilor omenescii, in sa fostu o eróre mare, cu care se necejaie caletorii — si se credu si cum necesarie contr'a bólei de vite si prin ele adese se maltréta numai vitele. Inchidiendu-se vite sanátóse, obicinuite la pasune, in grejdurile contumatiiei, potu usorú deveni bolnave, ceea ce nu s'aru fi intemplantu cându li'aru fi fostu datu drumulu. Politia de sanitate comunale interna si asecuranti'a e cu multu mai bunu midulocu de scotirea de in-bolnavire decâtu acele. — La confinie fungeza si oficiolatele vamale, care ingraunéza comerciulu liberu, aceste dimpreună cu politica comerciiale cestiunata se tienu de resortulu ministeriului de fináncie, politica de sanitate comunale se tiene din contra de competinti'a municipiului si ministeriului de interne — cum sa-si ajute asia dara ministrulu de comerciú? Sa se suspenda multe, sa se ordone multe noue, acest'a e problem'a lui, déca are de cugetu a face reforme.

Escelenti'a Sea dnulu ministru facu mai multe excursiuni impregiurulu Săbiulu, intre care si la Turnulu Rosiu unde i esira vre-o 60 románi calari cu stéguri natiunale románi, inainté cari improvisara unu banderiu; acolo dedura notabilitátele sabiene, carelu petrecura, unu banchetu in ónórea dlui ministru, la care ócasiune, cá totu-de-un'a, inca nu lip-sira toastele; unele dintre ele au fostu mai prea magulitóre pentru dnulu ministru, altele ierá mai prea pline de spiritu patrioticu sasescu.

Reportulu referintelu Delegatiunei románe catra ambele sínóde eparchiale din Aradu și Caransebesiu in cauzele de impacatiune cu ierarchi'a serbesca.

Acest'a suna:

Venerabile sinodu eparchialu!

Precum este cunoscutu, pentru complanarea cauzelor si intereselor comune, remase dupa despártirea Metropoliei románe ortodoxe de cea serbesca — nedespartite si neregulate, maritulu Congresu románu natiunale bisericescu din an. 1869 prin decisulu seu sub nr. 222 a combinatu si a pusu in lucrare o delegatiune de 9 membri, carea avea sa intre in pertractare cu maritulu congresu natiunale serbescu, seu cu o asemenea delegatiune a aceluiasi, si sa incerce acea complanare amica, prescisa chiaru si de legea ungrésca.

Instructiunea data acestei delegatiuni prin amintitulu decisu este in esentia: a tracta si a pacta

*) Impunsatura asup'ra Drulu Szabo? R.

in privinți'a cauzelor controversate pre temeulu operatelor lucrate prin barbati románi de incredere de lángea sinodulu eppescu din Carlovetiú dela an. 1864 si a concluseru luate de corpulu deputatiloru románi de lángea congresulu carloveticu din an. 1865; avendu a respecta și parerile manifestate, respective dechiaratiunile facute cu ócasiunea conferintelor miste, tenute totu la anulu 1865 in Carlovetiú. —

In privinți'a fonduriloru scolare, administrate in Bud'a-Pest'a, a intervenit la naltulu ministeriu pentru cá acelea sa se imparta dupa dreptate si ecitate, si partea romána sa se deo in administratiunea romániloru.

In privinți'a comunelor amestecate a combiná o invoiela pentru modulu despartirii si asecurarii interesului lorú natiunale.

Actulu de invoiela in acestá din urma privinția indata alu pune si in lucrare, déca cei de a dreptulu interesati, adéca majoritatea locutiitoriloru din fia-care comuna amestecata s'aru invof la acest'a, va sa dica aru accepta acea invoiela; ier' celelalte acte de complanare ale substerné maritulu congresu natiunale, seu déca cele doue sínóde eparchiale din Aradu și Caransebesiu, pre cari proprie le privescú acele cause si interese, s'aru aduná mai nainte, ale propune acestor'a si a li provoca votulu lorú decisivu.

Pre temeulu acestei esmissiuni si instructiuni ale sele, delegatiunea congresuale, dupa ce in tempulu dela 4/16 Iuniu pana la 24 Iuliu 6-Aug. 1871 si-aru fi incheiatu actele de complanare in Carlovetiú, vine prin subscrisulu seu referinte — a-si face reportulu detaiatu despre rezultatulu acelor'a si a cere incuviintiarea, respective dispusetiunile mai departe ale venerabilulu sinodu.

Delegatiunea nóstra, indata in diu'a esmiterei sele, s'a constituitu — la provocarea si cu binecúventarea Esc. Sele parintelui Archi-eppu si Metropolitu cá presiedinte ordinariu, sub presiedinti'a dlui Eppu alu Aradului Procopiu Ivacicoviciu cá substitutu ordinariu alu parintelui Metropolitu. Delegatiunea si-a alesu de notariu si referinte pre subscrisulu seu membru si totu-odata a alesu in persónele dniloru Ant. Mocioni, Georgiu Ioanoviciu si Vicentiu Babesiu o subcomisiune centrale in Pest'a, pentru pregatirea, respective puperea la cele a tuturor celoru necesarie spre scopulu intrarei in activitate a delegatiunei.

Sub 7. se alatura aci o copia a primulu procesu verbalu alu delegatiunei si a însemnariloru despre activitatea subcomisiunei; actu ce constitue dovéd'a si da deslucirile necesarie.

Despre esmissiunea si impoterirea delegatiunei románe s'a insciintiata la rendulu seu atátu naltulu regimu alu țierei, cátu si maritulu congresu serbescu prin Esc. Sea parintele Archi-eppu si Metropolitu gr. or. románu, in numele congresului nostru, inca in an. 1869; ier' subcomisiunea a facutu aretare despre esistinti'a si insarcinarea sea — acelaia-si maritu congresu serbescu, prin midilocirea Esc. Sele Patriarchului serbescu cá presiedinte alu congresului serbescu indata dupa adunarea acelu congresu sub 16/28 Iuniu 1869. Acelu congresu inse desfacendu-se de sine fára nici unu resultatulu activitátei sele, nici in cauzele nóstre comune n'a luatú nici o decisiune.

Intrácea adunendu-se la Duminéca Tomei a anului 1870 sínódele nóstre eparchiale in Aradu și Caransebesiu, ele au luatú si din a lorú sfera de competintiá, notitia despre esmissiunea si mandatulu delegatiunei, aprobándu actulu intregu; ier' maritulu congresu natiunale de tómn'a trecuta asemenea si-a sustienptu acelu actu si a realesu pre tóte persónele delegatiunei.

Dupa ce maritulu congresu natiunale románu

de anu a primita incunoscintiarea formale, cum-ca si maritulu congressu serbescu in sesiunea sea de anu, luandu cunosintia despre esmissiunea delegatiunei române, s'a involtu a esmite, si a si esmisu o asemenea delegatiune, ier' de 9 membri sub presiedinti'a E. Sele parintelui administratore patriarchale Arseniu Stoicoviciu, — subdelegatiunea româna a staruitu lungu tempu ne'ncetatu, că si delegatiunea serbesca sa aléga din sinu-si o subcomissiuone, carea impreunendu-se cu a noastră in Pest'a, sa ia la desbateru si sa prepare materialulu, resp. sa usioreze deslegarea cestiuniloru controversese. Resultatulu acestoru staruiru a fostu, ca in lun'a lui Martiu 1871 din partea Esc. Sele parintelui administratore patriarchalu, membrii subcomissiuonei noastre au fostu avisati, cum-ca domni Petru Cernoviciu, dr. Svet. Mileticiu, dr. Ferd. Mandiciu si — că substitutu lui dr. Mileticiu, detienutu in Vatiu, dr. Stef. Pavloviciu, suntu indrumati a intră in petractari pregatitóre cu subcomissiuonea româna.

De aci, in lunele Martiu si Aprile au urmatu mai multe conferintie miste, ale caroru rezultate a fostu statorirea unor puncturi de invoiela in privinti'a fonduriloru comune si a monastiriloru. Sub 2/3 amu onóre a anectă aci o copia a acelor puncturi.

Cu acestu resultatu in mâna mai întâiu subcomissiuonea s'a infacisiatu in Carloveti in 4/16 Iun., carea apoi dupa con'ntielegerea avuta cu delegatiunea serbesca, numai decātu a convocatu cu telegrafulu pre delegatiunea iniréga, astu-feliu încātu in 22/10 Iun. delegatiunea noastră a fostu completata si a inceputu a lucră intréga.

Intr'aceea subcomissiuonea pregatise si comunicase Delegatiunei serbe propunerea sea in privinti'a comunelor amestecate, o propunere, pre care amu onóre a o alatură in copia sub 3/4. La calcululu aceestui operatu se afla o nota despre anuniare, facuta in conferinti'a comuna din 8/20 Iuniu despre pretensiunile noastre in privinti'a resiedintieloru episcopali din Timisiór'a si Versietiu. Acesta anuniare a urmatu dupa ce membrii subcomissiuonei române au observatu cumca Delegatiunea serbesca nici de cum nu se pléca a consideră pretensiunile noastre încātu pentru manastiri, si incesi pretensiunile minimali ale noastre in privinti'a celoru doue fonduri generali din Carloveti in tempina mari dificultati. Anunciarea subcomissiuonei, ca — in casu de o deslegare multiamitória a pretensiuniloru române in privinti'a fonduriloru si manastiriloru aru fi fostu plecata pretensiunile pentru desdaunare din averile ediscopali din Timisiór'a si Versietiu — a le face obiectu de compensatiune, — se basédia pre respicări in acesta-si intielesu, facute cu ocasiunea petractariloru din anulu 1865.

(Va urmá.)

Revista diuaristica.

„Orientele“ cu privire la cestiunea Strusberg dice: „pericululu este déra eminente si cu atātu mai multu, cu câtu se prevede ca teatrulu, pre

FOISIÓRA.

Invetiamentulu limbei materne in scólele elementarie si factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

Dintre tóte obiectele, din care se compune invetiamentulu elementaru in scólele poporale, unulu din cele mai insemnate, ha putemu dice celu mai insemnatu, e invetiamentulu limbei materne. Mai întâiu, pentru ca nici unu obiectu nu are o sfera asiá intinsa si unu terenu asiá liberu de activitate, alu doilea, fiindca nici unu obiectu scolasticu nu are unu scopu asiá sublimu si generalu cá invetiamentulu limbei materne. Amu disu mai întâiu, ca obiectulu limbei materne este insemnatu inaintea tuturoru celoru-lalte discipline pentru sfer'a lui cea intinsa si libertatea cea mare, ce o are profesorulu de limb'a materna pre terenulu acestui obiectu. „Precându la propunerea celoru-lalte obiecte profesorulu respectivu este tiermuritu pre lângă o sfera determinată, a cărei margini nu-i este permis a le trece, déca voiesce sa nu compromita obiectulu seu dimpreuna cu rezultatele, care le are in vedere, profesorulu de limb'a materna din contra nu numai póte fi, ci trebuie sa fia liberu deplinu in propunerea sea. Digressiunile seale, produse prin asociatiunea de idei, nu voru avea de felu urmări rele pentru invetiamentu, ci din contra, scolarii

caré se va jucă dram'a sângerósa, ce se prepara va fi Romania. „Românulu“, recunoscându acést'a, si ingratiatu de rolulu ce voru avé sa sustiena romanii, propune nisce mesuri salutarie, pre cari le aprobámu si noi in totulu.

„D'a: natiunea intréga sa fia intrunita pre temerulu politicu impregiorulu guvernulu. Numai astu-feliu se póte conjurá pericululu, ce ne amenintia. Numai astu-feliu vomu poté face ceva facia la tóte eventualitátile. Europ'a in acestu momentu 'si are ochii atintiti asup'r'a noastră. Dela prudinti'a si abilitatea, cu cari vomu lucră, depinde cá sa esimu din incurstur'a in care ne aflámu pusi prin cestiunea Strusberg. Sa se puna odata in lucrare decisiunea luata de camere, si, acum cându se recunósce ca acésta cestiune nu se póte resólve numai pre calea financiara, sa se convóce camerile pentru cá insa-si natiunea sa inlature pericululu ce amenintia tier'a. Sa se organizeze armat'a si militiele câtu mai curendu, si sa se organizeze bine si tare cá sa fimu pregatiti cându va suná trompet'a; si pâna atunci, pâna in acelu momentu fatalu sa scia Europ'a ca pre malurile betránului Danubiu existe o natiune care voiesce sa-si conserve drepturile ei neatinsse de nimeni, o natiune care voiesce sa fia respectata.

„Cându vomu avé mai multe sume de mii de baionete, nu vomu mai fi espusi la insultéle pressei straine: ea nu ne va mai tratá de nebuni si altele, cum ne calificá mai de-une-dí unu diuaru germanu intr'unu articulu despre cestiunea Strusberg si pre care „Românulu“ s'a insarcinatú de a-lu traduce si alu reproduce intr'unulu din numerile seale din septamán'a trucuta. Cându press'a straina, si anume cea austriaca, va sci ca avemu câte-v'a sute de mii baionete, gal'a la ori ce momentu, se va esprime mai cu reserva si in termini mai cavilinciosi, cându va fi vorb'a de Romania.

Diuarulu magiaru „Reform'a“ dice in acést'a cestiune;

„Nu scimu déca contele Beust urmaresce politic'a prusésca, ori politic'a de bursa, déra aceea e fapta necontestabile, ca dnu Beust, indata la inceputulu crisei, a indrumatu pre Hengelmüller, agintele substituitu in Bucuresci, a spriginu intru tóte nisuintiele consulelui generale prusescu bar. Radovici, adeca nasuintiele lui Strusberg. Dupa numirea baronului Schlecht'a de consule generale, d. Beust a datu unu protestu noului consule, spre a-lu admanuá lui Costa-Foru, prin care imperiulu nostru, urmându guvernulu prusescu protestéza contra decisiunei camerelor române. De atunci încóce Radovici a intrerupta ori-ce stingere cu guvernulu românu, si cancelariulu prusianu a apelatu la Constantinopole, cá la unu foru mai inaltu; se nasce deci intrebarea: nu va merge óre d. Beust dupa cancelariulu prusescu, spre a acúsá si elu principatele la Constantinopole? Acést'a ar' avé sa fia apoi politic'a ce o amu urmatu totu-dé-un'a in Oriente, politic'a prin care amu proclamatu sperarea

voru avea unu castigu realu, ori de câte ori le va presentá profesorulu loru intuitiuni nóue séu va desvoltá cu densii idei nóue. Digressiunile facute de unu profesoru expertu voru aduce scolariulu unu folosu cu multu mai mare, decātu o progresare strictu calculata, tiermurita intro nisce margini mesurate cu temere si scrupulositate.“

Alu doilea momentu, care radica importantia acestui obiectu de invetiamentu preste tóte celelalte obiecte, este scopulu sublimu, universalu, ce-lu are in vedere invetiamentulu limbei materne: acelu scopu de a petrunderenenele tuturoru celoru-lalte discipline, a exploatá materialele acestoru si a le preface in vietia propria a scolariiloru si in esperiinti'a (intuitiunea) loru interna, cu unu cuventu scopulu acestui ramu de invetiamentu este, de a fi sufletulu invetiamentulu intregu, si progresulu scolariiloru in trensulu are sa fia barometulu, care sa demustre gradulu loru de desvoltare si maturitate. Invetiamentulu limbei materne are sa fia mediulu de comunicatiune intre celelalte obiecte, sa fia chitulu, care sa le tiena pre tóte strinsu unite, pentru cá in unire sa esopere rezultatele frumóse de progresu ale tinerimei studióse in toti ramii de sciintia si sa puna in inimile fragede fundamentulu unei culturi generale. Déca insa acéstu scopu sublimu universalu alu invetiamentulu limbei materne nu s'a ajunsu decātu numai in parte, caus'a

independintiei popóreloru si a principateloru dunarene!??

„Ce este caus'a ca principéle Carolu e asiá mare prusu, in câtu e resólutu mai bine a-si instrainá chiaru si pre conservativi de câtu a lucrá contra instructiuniloru lui Radovici — acést'a o va sci elu. Noi credemu ca in Romania este de lipsa a sustiené statulu-quo si domnirea partitei conservative. Si chiaru pentru aceea noi amu spriginutu totu-de-un'a tronulu principelui Carolu contra rosiloru, si ne-amu bucuratú cându s'a consolidatu prin alegeri. Statulu-quo si principatulu lui Carolu l'a spriginutu si Prussia, si acést'a e caus'a ca amu urmatu politicea prusesci. Amu regratá multu, déca pre viitoriu nu amu poté sustiené armonia acést'a.

„Nu ne pótemu inchipti cá corón'a lui Carolu sa fie stabile, déca elu nu se póte uní nici cu o partita, si déca totu meretu vrea a-si paresi tronulu. De-si noi umblámu in vol'a Prusiei si ne alaturámu intru tóte politicei ei, totu-si nu potemu avé intentiunea cá imperiulu sa-si pérdia tóta simpatia si tóta inécrederea la statulu veciniu, la popbru si la partite; nu ne place ca cancelariulu nostru se amesteca intr'o cauza atātu de spurcata si de complicata, si lucra contra intereselor românesci, intr'unu tempu cându cele-lalte puteri — afara de Prussia — au remasu inca neutre.

„Se dice ca Carolu séu se duce séu 'lu voru alungá, si ca Turci'a va ocupá Romania. Se dice apoi ca la acestu casu uniunea se va nimici si se va restitui starea de 'nainte de 1856. De aru intrebá cine-va: ce vrea poporulu? Noi trebuie sa punemu acést'a intrebare. Remâne Carolu — e bine, remánerea lui inse nóue numai atunci ne póte fi pretiósá, déca nu sil'a si íric'a l'aru retienea, ci poterea partitei albe. Dlu Beust face o politica fórte rea, déca voiesce a imbarbatá pre Carolu in resistinti'a sea si voiesce a-lu spriginu prin noté si protestári, si in astu-modu a-lu aduce in conflictu si discordia cu tóte clasele poporului.

„Si déca se va duce? Politic'a noastră iéra-si ntú póte fi al'a, decātu a esclude ori-ce influentia esterna si cu deosebire a nimici planulu de ocupatiune si împartire alu veciniloru forci si muscali.

Noi nu potemu suferi in Romania nici ocupatiune turcésca, nici muscalésca, cu unu cuventu nici unu felu de ocupatiune pâna ce nu e conturbata pacea prin revolutiune. Beust déra nu are sa urmeze prusului, cându acést'a umbla pre la Constantinopole pentru a acúsá Romania.

„Turci'a nu are dreptu a dispune asup'r'a Romaniei fára consimtiementulu puteriloru garante.“

Sepsi-sântu-georgiu in 4/16 Augustu 1871

Onorata Redactiune! Amu cercatu si in astu anu a face o colecta la Elópatak pentru biseric'a noastră, déra nu fui norocosu pre lângă tóte, ca de 3 ori m'amu dusu cu preotulu locale la Elópatak,

principalu a fostu, ca obiectulu acést'a, in sine asiá insemnatu, in tempurile trecute a fostu mai de totu trecut cu vederea pre de o parte, iéra pre de alta parte acei, carii s'au ocupatu seriosu de densulu, tiermurindu-si cercetárilu loru intro nisce margini pré inguste, au trecut cu vederea unu factoru, care, bine cautatu si aplicatú, e in sfáré in modu eminentu sa dea vietia si putere acéstui invetiamentu, sa-lu aduca la adéverat'a sea valóre, facendu possible realizarea scopuriloru sale inalte: progresulu doritu in desvoltarea puteriloru sufletesci a scolariiloru.

Acelu factoru insemnatu in invetiamentulu limbei materne e invetiamentulu elementaru in exercitiile intuitive (séu de vorbire) si exercitiile de cugetare si de stila, care pâna in tempulu de fatia au fostu desconsideratu cu totulu, de-si dupa cum se va vedé mai la vale ele merita a se privi cá corón'a si perfectiunea invetiamentulu limbei materne. Cá sa ne convingemu mai usioru despre acestu adeveru, vomu analisá invetiamentulu limbei materne, cercetându diferiti factori, din cari se compune elu, precum si valórea loru cu privire la scopulu, spre care tientesc, cá sa vedemu, ca nici unulu de sine fára legatura cu celu insemnatu de noi, nu póte inlesni ajungerea gradelor de desvoltare, care se pretindu cu totu dreptulu dela scolarii, carii au frecueventatu invetiamentulu limbei materne in decursulu mai multoru ani.

1. Invetiamentulu limbei materne in clasele

a colecția multă. Că să fie controlată publică, îndrăgesc a publică numele contribuitorilor și sumă contribuită :

Stariti'a Techl'a din mănăstirea Viforot'a 3 fl. Calugariti'a Eprachsi 2 fl. Radu Sierbanu 1 fl. Naib Dumitru Ioan'a din Câmpulungu, 1 fl. Atonu Tacosiu 1 fl. Ioanu Vis'a din Vistea 1 fl. Păpescu 1 fl. Catopolu 1 fl. Mari'a Orghidanu din Brasiova 30 xr., Constantin Cotiofanescu 5 fl. Zacharia Nicolau George 10 fl. D. ved. lui George Ioanu 1 fl. D. Carlin'a Ciurcu din Brasiova 20 xr., Ioane P. Maieru proprietariu din Regehu 5 fl. Fekete Ioșef birtariu in Előpatak, 1 fl. Ioanu Ioanid 1 fl. George, Alecsandrin'a și Ecaterin'a Peñcu din Bucuresci în u g a l b e n u, Catarin'a Oprescu 1 fl. Dòmni'a Hagi din Brasiova 2 fl. Zoie Dimitrescu 2 fl. D. Luc'a Pruncu 1 fl. N.N. 40 xr., Stefanu Calinescu și Catrin'a 1 fl. Ioanu Ralianu avocatul in Bucuresci j u m a t a t e n a - p o l e o n d o r u. N. N. 20 xr. Elia Argelescu 1 fl.

Sum'a totala 43 fl. 10 xr., unu galbenu și unu jumătate napoleonofu.

Prin acést'a li se aduce mulțiamita publică maritimilor contribuitori, și in specie domnul Constantin Cotiofanescu, carele ne-au statu intru ajutoriu și in astu anu la facerea colecției și este pătunsu de necesitatea facerei bisericiei noastre, promitiendu-ne mai târziu stensu și mai mare. Și pentru scôla au luat sarcin'a asupra sea de a face colecția in Romani'a. Să-i respaltesca Dumnedienu tota ostentia pentru biseric'a facuta și pentru scôla facunda, căci unu crestintu cu virtute asiă rara rar se afla. Sa-lu duca Dumnedienu in pace iera-si la cerculu seu familiaru și sa-lu revedemu sanetosu pre anulul viitoriu. —

Amu fi acceptatu mai multu din partea celorlalti frati din Romani'a dela Előpatak, daru ne mângăie speranti'a, ca cu atâta mai mare zelu voru ascultă apelulu nostru pentru scôla infintiandu de aici și nu ne voru lasă fără sprigona! Totuodata ve impertasiescu, că colecția pornita între scuii de aici au produsu o sumă de 72 fl. 30 xr. v. a. in folosulu bisericiei noastre. De se va mai putea face ce-va, ve voiu impertasi. —

A. O.

Despre reuniunile

sasilorului estragemu din „Her. Ztg.“ urmatorele :

Adunarea generală a reuniunii pentru conștinția patriei din 14 l. c. s'a deschisă la 9 ore in biseric'a spitalului prin presedintele Dr. G. D. Teutsch cu o reprivire preste istoria de 30 ani a reuniunii. Cându se sancționara primele sfatute ale reuniunii și se midilocira prin ambii Graesser și Fabini adunarea prima in Mediasiu, in 11 Maiu 1841, — intr'unu tempo impitatoriu și de descredere alu nnuu „statu politianu“ — eră intalnirea mem-

elementare populare a constatu și mai consta inca și astadi cu putiena esceptiune din : cetire, scriere (caligrafica și ortografica) și gramatca.

Sa luăm obiectulu celu dintăin : cetirea, și sa vedemu, încātu promovăza acést'a ajungerea scopului insemnatu mai susu, ajungerea unui gradu corespondietoriu de desvoltare.

E adeveratu ca cetirea in clasele numite nu se referesce numai la o dexteritate mecanica, ci prin o cetire logica și estetica, prin o cetire cu judecata și cu gustu, adeca : cu adeverata ințonare a propositiunilor și cuvintelor singurate, prin observarea stricta a interpunctiunii, prin evitarea unei pronunțatiuni necorecte locale, prin esplicarea diferitelor cuvinte și forme de vorbire (frase) dupa intelesulu loru adeveratu realu, se largesce sfer'a conștințielor scolarilor, se învătuesce spiritulu lor cu unele și altel adeveruri, daru acele conștințe, nefiindu ele unu productu alu esperiintiei lor interne, n'au nici o putere de consistință, înfocmai că o florie exotica plantata pre unu pamentu și într'o clima cu totul streina. Adeverulu acést'a se înfataresce și prin esperiintia ce o facemu, ca scolarii, cându cetescu, forte adese-ori suntu siliti, să jrt-fesca esenti'a (cuprinsulu) pentru forma, pentru unu de mecanicu, esterioru, Iseu pentru că sa ințoneze unu cuventu bine, cu accentulu adeveratu. Mai punemu apoi, ca cartile nostre scolastice, menite pentru învătiamentulu elementaru alu limbei

briloru ei inca grea. Criticându vorbitoriulu acelea tempuri trece la stadiulu nouei desvoltari cu statutele de facis, pre care le intarira ministrulu bar. Eötvös, pre lângă espressionea deplinei mulțiamiri cu rezultatele reuniunii, in 12 Noemvre 1870. S'a ajunsu ceva, inse trebuie sa nisimiu spre mai multu. 15 tomuri „archivulu reuniunii“ avemu deja, afara de aceea prosperara și se spriginira infintiari de colectiuni sbientifico-naturali (Baumgarten : criptogamele, Fusz : flor'a, Akner : minerolog'ia, Bielz : faun'a, Hauer-Staello : geolog'ia), se cumpărara colectiuni de minerale și alte pentru gimnasia. Se luă parte mai încold la edarea și onorarea meritelor pre terenulu istoricu ; de Teutsch : Istori'a sasilorului, Trausch : Manualu de documente transilvanu, mai încold Cronica lui Krausz, I. Hintz : Eparchia gr. or. etc., se spriginira caletorie sbientifice și a. și tote aceste cu midiluce proprie pucine. Dupa aceste salata vorbitoriulu orasiulu Șabiu și dechiara adunarea a 25. de deschisa.

Fr. Alb. Bell face, că substitutu de secretariu, raportulu anualu. Dupa aceea se resolvescu formaliele obicinuite la astu-feliu de ocașuni ; se denumescu cei propusi de membri onorari și corespondietori. Presedintele lauda activitatea asociatiunilor romane și unghuresci pentru literatură ; cu deosebire in crearea de capitalu (amintesce despre comunele fagarasiene, care contribuira aproape 4000 fl. pentru asociatiunea romana) și doreșce și reuniunilor loru aceea-si prosperare.

Dupa aceea impartasiescu elaboretele presintate. De ore-ce are a se face alegere noua de comitetu, preda presedintele presidiulu substitutulu de presedinte, Gibel, care și suscep alegerea noua. Se realege de presedinte Teutsch ; realesulu ocupa sub strigari de „sa traiesca“ scaunulu presidialu ; se mai resolvescu unel afaceri secundarie și apoi se incheia sedinti'a. Ser'a concertu in „Volks-garten“.

La prândiu, care avu loc iera-si la „Imperatulu romaniloru“ se radicară mai multe toaste, intre care merita a se aminti cu deosebire a lui Ranichér. Densulu maneca dela cuventulu affatu de potrivitu : „In hoc signo vinces“ Inse nu cu referința la ministrulu de comereciu, agricultura și industria (Schuler-Libloy radicasu unu toastu pentru ministrulu de comereciu, in cure aplicase acelu cuventu) ci cu privința la scôlele de industria și agricultură ; aceste deci „sa traiesca“ ; inse deca ne bucuramu de copilu, nu trebe sa ne uitamu de mama. Indata ce intramu pre pamentulu sasescu damu de o casa frumoșă (gimnasiulu din S. Sebesiu) cu inscriptionea : „Cultura e libertate a.“ Acést'a ne însarcineza cu o responsabilitate ; cine se va potea ingriji de vieti'a publica, care nu se ingrigesce de casa sea propria ! Trebuie sa lucramu cu pricepere, cu cultura, nu ca unu lucratoriu, care e mulțiamitu, cându dupa ostenele dilei afla râmă (de plôia), asiă daru sa invetiamu,

materne in scôlele populare, se tiparescu mai fiacare cu alta ortografia, după cum diferescu in urmaru sistemelor și auctorilor, dela cari originieza, adausu inca și inconvenientulu acel'a, ca in unele locuri pâna in timpul de estadi, cartile scolastice, care sa intrebuintieza in clasele elementare, suntu tiparite, o particea buna, cu cirile și ne vomu convinge pre deplinu despre adeverulu celoru afirmate de noi in modu negativu cu privire la valorea acestui factoru. De aci nu urmeza, ca noi amu voi sa de negam acestui factoru ori-ce valore in invetiamentulu limbei materne, de ore-ce atunci ne-amu contradice noue insine, care, după cum se va vedea mai in josu, tienemu cetirea de unulu dintre cei doi factori mai insemnati in invetiamentulu scôlelor populare. Amu vomu sa aratamu numai partile slabe ale acestui obiectu și sorgintea acelor'a. O carte de lectura buna cu ortografia simpla, cuprindendu materiile amesurate gradulu de pricepere alu scolarilor, va promovă in mesura cu multu mai mare ajungerea unui gradu corespondietoriu de desvoltare decâtu chiaru gramatic'a. Daru acestu scopu lu pote ajunge cetirea numai in legatura cu exercitiile de cugetare, de vorbire și de stilu, a căroru insemnate pentru invetiamentulu in genere și in specia pentru lectura se va desfasura mai la vale.

Scrierea, alu doilea factoru, privita din 2 puncte de vedere, esteticu și corect,

ca sa potemu lucra, atunci intr'unu anu potemu castiga mai multe folose, decâtu producu deceniile auru. Cum urmeza acesta minune ? — Prin impartirea lucrului pentru scopulu indeplinirei ! Vorbitoriulu amintesce in vorbirea sea mai lunga despre fabricatiunea acelorui orologeloru, care ocupa mai multi ca o sata de lucratori ; maestrulu bunu combina partile. Vorbitoriulu amintesce mai departe in toatulu sea despre Helveti'a, agricultura ei, pre care o lauda, din cauza ca nu cunoșce nici lupte de nationalitati nici limba de statu și doreșce ca și Trani'a să ajunga o astu-feliu de desvoltare.

In 15 l. c. se tienu o adunare numeroșă in sedinti'a sectiunii sbientifico naturale sub presidiulu lui M. Fusz. Localulu reuniunii sbientifico-naturale d'abla potu coprinde membrii ; multi stăteau in odale laterali. In acést'a sedinti'a tienu profesorele Ios. Hoch din Sighisior'a o prelegere forte frumoșă și chiara despre descoperiri de petrifacte și vorbi și despre formatiuni de opalu și alt. Arz reportă despre descoperiri de carboni in rip'a Rachitei, mai amintira Fronius, Fusz și a. despre urme de carboni pre la Cornetielu, Saadate, Sighisior'a și a. Dupa aceste dedu M. Fusz unu raportu interesantu despre completarea centuriei X a herbariului normalu. Cam in genere se compunu 4 individi ca exemplariu și asiă se facu 5 colectiuni de muștra, un'a pentru Sabiu, cele-lalte pentru museele din Clusiu, Pest'a, Vien'a și Breslau. Asiă se edara 1000 numeri, cam a 8-a parte a florei din patri'a nostra, mai pucinu reprezentate suntu pecingenele, bureții și muschii. Arz propune tiparirea conspectulu din anulu acést'a, ceea ce se și primesc nănimu. La 10 ore se incheia sedinti'a. Nu multa dupa aceea se deschide sedinti'a sectiunii istorice sub presidiulu dlui E. de Trauschenfels. Obiectulu celu mai interesantu in acést'a sedinti'a a fostu prelegerea lui Reissenberger despre raportele, preotiloru și altor'a, forte insemnate, referitorie la „antichitati bisericesci“, cu ce se și incheia sedinti'a acestui sectiuni. La 12 ore se redeschise ultim'a sedinti'a a adunarei generalu, in care reportă mai intăiu Dr. Sigmundu despre esamenarea socotelilor ; dupa ce vorbira la aceste afaceri I. Hintz sen, Teutsch și Fusz, se decide ca acei membri, cari au platitu pre acestu anu 3 fl., au să platesca ca succursu pre a. c. numai 2 fl. 10 cr. Comisiunea scrutinatoare reportă despre alegerea membriloru comitetulu ; partea cea mai mare se realesca membrii fostulu comitetu. După resolvirea uoruu afaceri pentru noi de pucinu interesu tiene Dr. G. D. Teutsch unu cuventu scurta de incheiare cu ce sedinti'a e suspensa.

Varietăți.

„A unspredecea programa

a Gimnasiului mare publicu romanescu de religiuinea ort. orientala și a scôleloru medii și in-

se imparte in scriere caligrafica și ortografica. Caligrafia nu pote veni de feliu in consideratiune pentru scopulu nostru, iera câtu pentru scrierea ortografica putemu dice, ca acést'a, considerandu dificultățile mari provenite din lips'a unui consensu generalu in privința scrierei, fiindu atâtea sisteme de scriere câte căpete și acést'a din lips'a semnelor trebuincioșe pentru de a putea infatisia tote sônurile limbei romane, — departe de a promovă scopulu sretatu, care'lu are obiectulu limbei materne, daru din contra e mai multu o pedeca intru ajungerea acelu scopu.

Pentru confirmarea diselor noastre n'avemu decâtu se consultamu parerile invetiatorilor nostri competinti din scôlele populare din tote partile Transilvaniei și Ungariei, care tote se unescu in constatarea acelu adeveru neresturnabilu, ca sustinerea principului de a scrie limba romana fără semne este lucrulu celu mai nepracticabilu in invetiamentulu scôleloru populare, ca a venit tempulu ca sa recunoșcemu relele ce resulta din sustinerea unui atere principiu falsu, frate cu unu altu principiu asemenea necorectu, cu principulu strictu etimologicu. Din tote acestea resulta, ca obiectulu scrierei atinge cestiunea nostra numai periferice și si acolo numai in detrimentulu scopulu invetiamentulu limbei materne.

(Va urmă.)

riore legate cu acest a pre anulu scolaricu 1870/1.ª Acésta programa o primiram cu mare placere, pentru ca ne impróspera bucuri'a ce o simtím cu ocasiunea fia-cárei miscári, fia-cárei dovedi despre inaintarea cultúrei in poporu. Indata inse ni a impresionatu neplacutu scadiementulu inscristorulu fatia cu anulu trecutú si nrulu celoru ce au paresitu scól'a in decursulu anului. Numerulu acestor'a e 30 prin urmare din 625 paresira pré multi scól'a. Trebuie sa fia cause pre cari si corpulu profesorulu le póte delaturá si sa le si delatureze, cá nrulu scolariloru sa totu crésca, dara sa nu scada. — In programa aflámu unu tractatu interesantu despre „Invetiamentulu limbei materne, de dlu prof. I. P o p e 'a. Spre alu face cunoscutu invetiatoriloru nostri mai de aprópe sántemu de parere ca va fi bine sa-lu reproducem in „Foisior'a“ nóstra, ceea ce si incepem cu nrulu de astadi.

Concursu.

Din partea comitetului protopresbiteralu gr. or. din tractulu Siri'a (Világos) pentru ocuparea postului vacantu protopresbiteralu cu acést'a se deschide concursu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu :

- Veniturile parochiei protopresbiterale din Siri'a precum: un'a sesiune pamentu aratoriu, birulu si tacele parochiale.
- dela preotii gr. or. din tractulu protopresbiteralu, birulu in gráu a) 5 mesuri dela fia-care preotu.
- Tacele stolare a) 1 fl. pentru fia-care siedula matrimoniala.

Doritorii cari voru voi a concurge pentru ocuparea postului protopresbiteralu suntu datorii a documentá :

- Cu documente valide, ca suntu apti si bine-meritati pre terenulu bisericescu — scolaru si politico-nationalu.
- Ca au frecuentatu regulatu si absolvatu teologi'a si in care-va academia tote cursurile de drepturi, séu celu putientu 8 clase in care-va Liceumu cu succesu indelutatoriu.

3. Pre urma concurentulu, din motivulu ca tote afacerile administrative bisericesci din protopresbiteratulu Siri'e statatoriu din 42 mii suflete gr. or. románe se ducu in limb'a romána, — e indatoratu a documentá ca e versatu in literatur'a nationala romána.

Fiindca terminulu alegerei s'a pusu pre 16 Septembrie 1871 st. v. recurentii au a substerne recursurile instruatú cu tote documentele pofite pána la 10 Septembrie st. v., adresându-le deadreptulu comitetulu protopresbiteralu gr. or. tractualu in Siri'a (Világos) comitatulu Aradu in Ungari'a.

Datu din siedinti'a comitetulu protopresbiteralu tie-nuta la 29 Iuliu 1871 st. v.

Nicolau Beldea, Teodoru Papp,
Adminitr. prot. cá presied. not. comitetulu
comit. protopresbit.

(74—3)

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. Balsi'a in protopresbiteratulu Il-le alu Geoagiului, cerculu procesualu alu Almasiului in Comitatulu Hunedórei, se escrie concursu pána la 28 Augustu a. c. 1871.

Emolumentele suntu :

Dela 216 familii cáte o ferdela de cucuruзу cu tituleu, cáte o di de lucru dela tota famili'a, si stol'a indatinata pentru functiele parochiale.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si instrui recursule lorú in sensulu statutulu organicu bisericescu si ale adresá susu mentionatulu scaunu protopresbiteralu gr. or. in Secarambu pána la terminulu prefítu.

Secarambu 31 Iuliu 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Sabinu Píso:
protop.

(75—2)

Insciintiare.

Subscrisulu aduce la cunoscuti'a p. t. publicu ca cu pretiurile cele mai moderate cuprinde totu felulu de lucru de lacatariu, precum: incuitori, lucruri trebuintiöse la zidiri néue, lucruri de masine, orológe de turnu, sco-curi de alama (pleu) s. a. recomandându-me in crederei aceluia-si p. t. publicu cu tota onórea.

Sabiu, 22 Iuliu 1871.

Lazaru Rittivoiu:

maiestru lacatariu.

Sub treptele purcariloru nr. casei 492.

Deschideréa subscriptiunei de actiuni

la

Institutulu de creditu si de economii

„Albin'a“^(*)

Concessiunatu din partea inaltulu ministeriu reg. ung. de agricultúra, industriá si comérciu cu dátulu din 20 Iuniu 1871 Nr. 6727.

Capitalulu societátiéi consta din 300,000 florini v. a. impartitu in 3000 actiuni de cáte 100 fl. Capitalulu acest'a se va puté iumulti de adunára generala, cu aprobarea guverntulu, prin alta seria de actiuni pána la jumetate de milionu florini.

In easulu unei emisiuni nóue, actiunárii de mai nainte au antáietatea dreptulu d'a primí, in mesur'a actiuniloru ce posedu, actiunile seriei a dóu'a in pretiulu lorú nominalu (§ 9).

Se punu deci acum la subscriere publica 3000 actiuni.

Condițiunile suntu :

- La subscriere se respunde 10%, adica dela fia-care actiune 10 florini. Alte 20% se voru numerá la provocarea acestui comitetu si anume in 30 zile dela diu'a provocarei. Versamintele acéste se cuietéza prin adeverintie interimali.
- Dupa raspunderea a 30% se voru edá pre numele respectiviloru certificaté de actiuni prevediate cu coponi de interese si de castigu.
- Pentru coperirea speselor dela inceputu se mái respunde cáte 1 fl. de actiune, care se va incassá cu rata II.
- Versamintele mái departe voru urmá conformu §. 10 din statute.
- La casu, cându in terminulu pusu mái josu rezultatulu subscrieriloru va trece presté 3000 actiuni, se va face o reductiune proportionata intre toti subscrientii.

Subscrierile se facu :

In Sabiu in cancelari'a comitetulu si la dlu consiliariu Elia Macelariu, in Brasiovu la d. comerciante Ioane Padure, in Zernesci la d. protop. Ioane Metianu, in Fagarasiu la d. vice-capitanu distr. Ioane Codru Dragusianu, in Blasiu la d. profesorulu Ioane M. Moldovanu, in Sebesiu la d. secretariu judiciale Ioane Paraschiviu, in Oresthia la d. advocatu Dr. Avramu Tincu, in Hatiegi la d. comerciante Nicolau Petroviciu, in Deva la d. advocatu Dr. Lazaru Petcu, in Baia la d. inspect. scolast. Iuliu Bardosi, in Baia de Crisiu la d. protonotariu Sigismundu Borlea, in Abrubu la d. advocatu Mateiu Nicol'a, in Alb'a-Julia la d. senatoru magistr. Alesandru Comanescu, in Turda la d. advocatu Dr. Ioane Ratiu, in Clusiu la d. jude singularu Iosifu Popu, in Gherla la d. inspect. de banca Ioane Muresianu, in Decsis la d. advocatu Gabrielu Maniu, in Siment'a-mare la d. ablegatu dietale Ladislau Buteanu, in Naseudu la d. directoru gimn. Dr. Ioane Lazaru, in Reghinulu-sasescu la d. advocatu Michailu Orbonasiu, in Tergulu-Muresiului la d. comerciante Iosifu Fulepu, in Sighisiór'a la d. archiv. magistr. Ioane Siandru, in Mediasiu la d. advocatu Ioane Pop'a, in Timisiór'a la d. consiliariu Dr. Pavelu Vasiciu, in Lugosiu la d. advocatu Dr. Aureliu Maniu, in Caransebesiu la d. secret. episc. Ioane Bartolomeu, in Oraviti'a la d. advoc. Simónu Mangiuc'a, in Panciov'a la d. locotentinte in pens. Ioane Balnosianu, in Orsiov'a la d. proprietariu Vasiliu Popoviciu, in St.-Miclasiulu-mare la d. protop. gr. cat. Vincentiu Grozescu, in Versietiu la d. pract. de advoc. Ioane Siepetianu, in Aradu la d. vice-comite Sigismundu Popoviciu, in Világos la d. notariu opidanu Ioane Moldovanu, in Lipov'a la d. comerciante Davidu Simonu, in Pecic'a-romana, la d. notariu N. Filimonu, in Beiusiu la d. advocatu Parteniu Cosma, in Oradea-mare la d. propriet. N. Diamandi, in Sighetulu Marmatiei la d. adv. Ioane Mihali, in Cernautiu la d. profes. Ioan'u alu Georgiu Sbir'a, in Pest'a la d. advocatu Florianu Varg'a, in Vien'a la d. comerciante B. G. Popoviciu.

La cancelari'a acestui comitetu in Sabiu se primescu subscriptiuni si din provinciá prin posta, séu prin telegrafu cu tramiterea valórei prescrite totu prin posta.

Subscriptiunea este deschisa pána la 10 Octobré a. c. iera cu diu'a acést'a se va inchéia.

Statutele societátiéi precum si blanchetele de subscriere se afla depuse in biróulu comitetulu, cum si pre la toti reprezentantii nostrii din afara.

Actionarii primescu statutele gratisu, iera altii cu 20 xr. esemplariulu, blanchete de subscriere se dau gratisu.

Cancelari'a comitetulu este in Sabiu, strad'a Macelariloru nr. 110, unde suntu a se adresá tote scrisorile.

Sa b i u , in 1 Augustu 1871.

Comitetulu fundatoriu!

*) Dupa cumú amú facutu cunoscutu on. comitetu privatim cá nu amú primitu anuñulu spre publicare facemú si acum si de aceea noi deferimú ori-ce ansa de animositate asupra-ne in privinti'a acést'a.

Red.